

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ — В. ТЪРНОВО

Излиза три пъти седмично

Год. XX. бр. 87 (1998)

В. Търново, неделя, 19 юли 1964 г.

Цена 2 стотинки

Кооператорите Георги Маринов и Георги Колев от ТКЗС — Долна Оряховица поливат тютюн.

ЗА ПРЕЛОМ В НАПОЯВАНЕТО

Настъпни усиления поливен сезон. Общо в окръга се подготвиха за високопроизводително напояване над 140 000 декара площ. Бяха изградени повече от 2000 постоянни тръбни водоземания, набавиха се около 100 000 метра транспортни и разпределителни тръби, проводи и по няколко хиляди поливни кутини и сифони. Направи се и подобрение на каналната мрежа. Облицоваха се 65 000 кв. метра силно филтриращи джастъци.

Подготвителните мерки и създадената добра организация на труда помогнаха редица кооперативни стопанства рязко да увеличат производителността на труда на поливачите и да осигурят срочно напояване на културите. В ТКЗС — Ресен само за 5—6 дни бяха полети над 20 000 декара култури, като на 11 000 декара, подготвени за високопроизводително напояване, се постигна среднодневна производителност на поливач по 27 декара. В с. Водоей зеноводът Стефан Маринов с още двама поливачи, работейки с по 6 до 10 тръбопровода, поля цялата площ от царевича, захарно цвекло и слънчоглед на бригадата и вече започна втората поливка. В ТКЗС — Бяла черква на полетите 6000 декара по високопроизводителния начин се постигна средна производителност на поливач по 35 декара, а поливачите Тодор Христов и Тодор Димитров, използвайки при напояването 5 разпределителни тръбопровода, постигнаха на човек по 50—60 декара производителност за денонощие. Добри резултати се получиха и в ТКЗС Върбовка. Там на предварително подготвените площи се постигна среднодневна производителност по 20—25 декара на поливач, а в Бутово кооператорите Стефан Дойков и Кирил Евтимов — по 61 декара.

Независимо от успехите в някои отделни стопанства, общо темпът за срочно напояване на културите е незадоволителен. През последната седмица в окръга са полети 77 000 декара култури, или дневно се поливат по 11 000 декара. От 121 500 декара царевича на поливна площ е полята само 45 000 декара или 37 на сто, а от 48 000 декара захарно цвекло — 19 000 или 40 на сто. Сериозно изостава напояването и на люцерната, като от 73 000 са полети едва 27 000 декара.

Причината за неизпълнението на тази важна задача все още е в работата на някои стопански ръководства, допускащи редица слабости, които трудно се преодоляват. На първо място не се вземат мерки за подобряване организацията на труда. Така, например, в ТКЗС Карансеп, Полски Сеновец, Дъскот, Горна Студена и други не са изградени постоянни поливачески групи в бригадите. Поливачите често се подмятат, културите се напояват по звена, което не спомага за постигането на висока производителност. Поливаческите групи не се комплектуват с необходимия инвентар. 5—6 кооператори работят с 2—3 тръбопровода, а някъде и с по-малко. Необходимо е в това отно-

шение да настъпи коренен прелом в организацията. На изградените бригади поливачески групи от 7—8 души, да се зачислява достатъчно поливачески инвентар и каруца за транспорт, като всеки двама поливачи, съобразно теренните условия на блока, поседат да работят с по 4—5 тръбопровода, 8—10 поливачески кутини или 60—70 сифончета.

В някои стопанства, като Драганово, Патреш и др. се подценява използването на поливните тръбопровода и другия инвентар. Поради това става некачествено, лудо заливане на културите. В ТКЗС — Павликеи, Полски Тръмбеш и др. напояването се забавя и поради неспазване на подготвените технологически карти за поливането на всеки блок. Площите не са набраздени, не са открити каналите на предварително подготвените възглавници.

Помощта на агрономите в ТКЗС и техническите кадри на окръжното производствено управление на водното стопанство към самите поливачи не е задоволителна. Нужно е при напояването на всеки блок от страна на специалистите да се дават конкретни указания и помощ на място. Натрупаният опит през миналата година и досега напълно показва пътя към рязко повишаване производителността на труда при поливането. При това положение е ясно, че е недопустимо да се търпи повече използването на машината като главно средство

за поливане. Подготвените съоръжения за високопроизводително поливане, сега следва да се използват най-пълно. Селскостопанските специалисти трябва редом с конкретните указания за напояването на всеки блок да продължат обучението на поливачите най-ефективно да използват поливаческия инвентар. На място да обрънат вниманието на механизаторите за бъдещата им работа в подготовката на отделните блокове за напояване.

Отговорна в тези дни е и работата на специалистите и работниците от окръжното производствено управление на водното стопанство. Заедно с правилното регулиране на водния поток те следва да съдействуват за правилната организация на поливането, за бързото изучаване, научно обобщаване и разпространяване опита на най-добрите поливачи.

За срочно напояване на културите сега е необходимо партийните и стопанските ръководства в ТКЗС да разгърнат още по-широка разяснителна работа сред кооператорите. Да се изяснят определените материални стимули, да се убеди всеки кооператор, че най-важният резерв за увеличаване на селскостопанската продукция, за преизпълнението на производствените планове и обещания е напояването. Решаващият тази задача, ние ще посрещнем славната 20-годишнина на социалистическата революция у нас с още по-голямо плодородие.

Златният фонд на окръга

ЗАХАРОВАРИТЕ са от правили поглед към комуниста Трифон Унгаров. Висок, поправен от години, с преуморено, но добродушно лице, бай Трифон, както се обръщат към него, е неспокоен. Сините му очи едва забележимо възпламват, капчици пот блесват около него. Силите му остигат, когато похително погледът му падне на комитетата. „Най-добър в професията“, той е и първият в Държавни захарни заводи, когато удостоен с високото звание „Ударник за комунистически труд“. Главният инженер Христофор Мичев е кратък: „Често се сдържа на бай Трифона, нарича го го свекървата... Но дай, боже, да имаме поне десетина такива свекърви!“

Истински стопанин! Всеки, който е работил с него, не може да не е бил пленен от скромността, трудолюбието и пред всичко от чувството му за обществен дълг. „Доскоро бяхме заедно, — разказва на-

чалникът на Захарната фабрика инж. Ботю Митев. — Простото съм се удивлявал... Една бурмичка да види паднала, ще я прибере. Не му харесва нито нещо, хвана се да го доизкусуря. Осъмна в отбела си, вечер най-късно напусна, а през кампания и тук спл...“ Тридесет и две години изгреви и залези и посрещал и изпращал в заводи. Сживял се е, добил е слух и остро око към всяка подробност. Утревал го бил, че мърморел. Той ли щял да оправи фабриката! „Имат право...“ — м-ха с ръка бай Трифон. — Не тахвастам. Не мога да търпя, драг ми м-е. Ето и сега: за! суроварната има разпалени варели с лод. Сухи пари! А омачка-но, омесено с кал — главата да те заболи. Внучетата ме закатат вечер, аз им се радвам, а има ми е все там и се питам: как може да се разлива, когато утре ще ни потърбава!“

Детство и младост преминали в чиракъл. Ограбвал труд да му, пълди го от работа, не му допадала. Неодича, кт често гостувал на многолюдното му семейство в схлапената къничка. Но той вървал, не ще дойдат хубави дни. Затова аленят партиен билет за него сега е най-святото. „Велико учение е комунизмът!“ — казва той. — Много неща трябва, за да си по сърце ко-

ПО СЪРЦЕ КОМУНИСТ

мунист...“ От личната си библиотека извади изрязана статия от „Работническо дело“, „Какъв трябва да бъде партийният член“. Този пожелал вече лист не му даваше спокойствие — дал ли е и притежавал ли поне малко от това, което се иска! Същият въпрос го измъчвал и през 1950 година, когато го изпратили на партийни курсове и по-после, когато го предложали за секретар на Заводския партийен комитет. Изплашил се тогава... Него, обикновен стругар издигат. Но той се справил и като секретар на Заводския партийен комитет, и като председател на Заводския профкомитет, и като секретар четири години на фабричната партийна организация.

С поведението си на човек и комунист Унгаров е за пример в завода. Той знае: осъществяват те, говорят против тебе, заплюват те — комунизът трябва да си остане комунист. Имал такъв случай в миналото, при чехите. Тогаваиният главен инженер го повикал и рекъл: „Трифоне, не мога да ти се науча! П. Збравков за тебе всеки ден приказва лоши работи, а ти за него — само хубаво!“ Така Унгаров поствил и наскоро, когато негов близък другар се опитал да урони партийното му достойнство. Отговорността на кому-

ниста пред собствената съвест е най-главното за Унгаров. Той е баща на три деца. Те работят от дълги години в завода. Но ето, че най-малкият син, на когото тук бе дадена възможност да завърши задочно техникум, иска да бяла в друго предприятие. Бащата се разтревожава. Опитва се да го посветва, да му покаже, че ще върши голяма грешка. Въпреки всичко, синът твърдо бе решил.

— Можех да го спра насилно, — казва Унгаров, — но решил да изживея срама, защото знаех, че той няма да издържи повече от месец и ще се върне, за да не бяла никой! Така и стана.

Опитен майстор и ръководител на отдела „Технологична рафинерия“, Трифон Унгаров обучил десетки млади хора. Те го уважават, защото помнят не един случай като в оная нощ, когато в стаята на отдела се водеше горещ разговор. Ставал беше сериозна авария и тогавашният главен директор на завода Н. Йорданов беше дошъл разтревожен при бай Трифон.

— Ше направя всичко възможено да не спре фабриката! — Унгаров изговори с такава увереноост тези думи, че по лицето на директора се появи неждана усмивка.

Залисан в работа, Унгаров не усети как изтече нощта.

ИЗГУБЕНОТО ВРЕМЕ НЕ СЕ ВРЪЩА

Долнооряховското стопанство има под поливка около 20 000 декара. Но до 16 юли са полети само около 1270 декара. Като пример за положителна работа в поливането може да се посочи бригадата за комплексна механизация с ръководител Байчо Йорданов — с. Върбица.

Какво, обаче, да се каже за село Писарево, където до 16 юли не е полет нито един декар от първите култури? Учаственият отговорник Георги Петков разрешава да се поливат само площите с втори култури. А засега има все още достатъчно вода във водомерите на Писарево, за да се поливат и първите култури едновременно. Защо е необходимо да се чака? Ще се върне ли загубеното време?

Но... има и други причини. На 14 и 15 юли, например,

канал „Р-4“ на Хотиницката напоителна система не е поддал капка вода. Два дни по 50 поливачи са пропилили времето си да чакат за вода, а стопанството изнемогва в този момент за работна ръка. Знае ли това окръжно производствено управление по водното стопанство в Павликеи? Вероятно знае, защото районният отговорник на управлението Георги Тодоров е приел заявката на ТКЗС „В. И. Ленин“, но... вода няма...

При постигната вече производителност на труда при поливането — 8—12 декара на ден на поливач в Д. Оряховица може ясно да се разбере какво костват двата безводни дни за стопанството.

Не бива тия пропуски в ни какъв случай да продължават.

Г. ДОНЕВ

Кои са първите?

ПРОСТОРНАТА РАВНИНА на Мизия ухае приятно на загоряла пшеница, напеева тихо с безбройните струни на избуялите царевичи и златочед слънчогледи, огъва снага, обичана с плодове и зеленчуци.

Жътва е сега. Вкусен пшеничник се пече. Аз помня, в тези дни някога пеехме тъжни жетварски песни. Тръпниви слогове преграждаха пътя на нашите мечти.

И през втората петдневка, както вече се събличат златни комбайнери от Моравя Георги Димитров Чешалов и неговите другари Веселин Иванов и Петко Христов не отстъпиха първенството, не предадоха преходното червено знаме „Комбайнер-първенец“. Те приключиха жътвата в Моравя и са на помощ в Овча могила. Досега колективът на кобейна е ожънал над 3400 декара и овършал повече от 600 тона зърно.

— Нека ти е честито за втори път първенството и първата награда, Георге!

Механизаторите Живко Ив, Жеков и Станчо Колев

Комбайнерът Аврам Димов Иванов

На второ място, по петите на Георги с комбайнерът Аврам Димов Иванов от Долна Оряховица. През първите дни на третата петдневка Аврам, заедно със своя помощник — баща му — стария механизатор Димо Иванов, е надминал Чешалов по успех. Но има още дни, дали ще досега...

Както винаги Аврам Димов подава вежливо ръка и благодарности за скромната награда.

— Ще се постарая през третата петдневка, — казва той. — Стремехът ми ще бъде над 4000 декара и повече от 800 тона зърно.

В стопанския двор в с. Джулюница са зареали около своята машина механизаторът Живко Иванов Жеков и помощникът му Станчо Колев.

— Аз вече приключих жътвата, — свенливо обяснява Живко. — Ожънахме разделно с нашия виндруер 3200 декара. Сега се прехвърляме на работа по вторите култури.

Кое ли дава крила на първенеца на разделната жътва за втората петдневка? Може би, това, че в навечерието на жътвата приеха Живко за кандидат-член на Партията! Може би, и това, че той трета година успешно учи задочно в Техникума по електрификация и механизация на селското стопанство в Бяла Слатина!

Довиждане! До края на третата петдневка, другари комбайнери и механизатори!

Спорна работа!

Г. МУСИНСКИ

В чест на патронния празник

Курсантите и командно-преподавателският състав при ВВВУ „В. Левски“ отпразнуваха патронния си празник — 127-годишнината от рождението на Апостола на свободата Васил Левски.

Юбилейната 20-годишнина училището посреща с много добри успехи в обучението и възпитанието на бъдещите командири. Много курсанти вече три и четири години с гордост носят на-

тръпния знак на отличник по бойната и инженерната подготовка. Сред тях са Михайлов, Стойчев, Христов, Стоянов, Петров.

В навечерието на Празника на свободата училището ще даде на Народною армия и първия випуск с високо образование. Държавните изпити курсантите от този випуск вече издържана с много добри оценки. Повече от 40 на сто са отличници.

По случай патронния празник самоделните колективи при ДИП „В. Левски“, ДИП „В. Коларов“ и ДИПХ „Др. Сарафиев“ изнесоха пред курсантите и командирите концерт.

Л. Рачев

СВЕДЕНИЕ

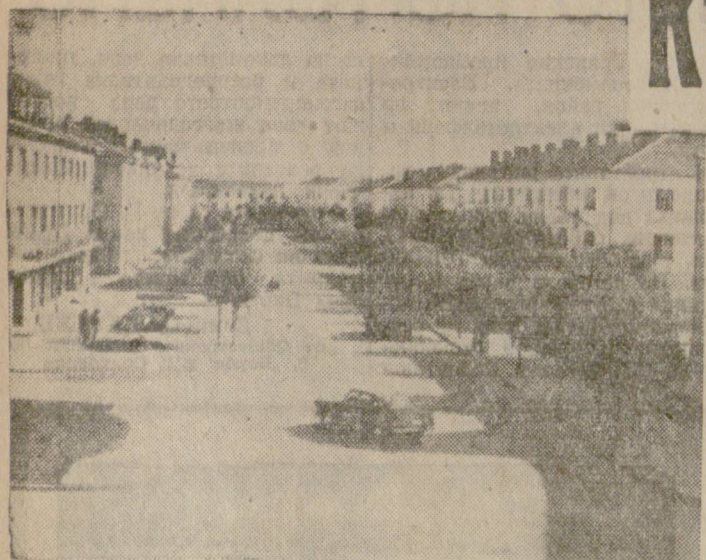
за хода на жътвата към 17 юли 1964 година

ТКЗС	Жътва пшеница в %
1. Поликраище	100.
2. Масларево	100
3. Моравя	100
4. Карансеп	92
5. Дол. Оряховица	89.1
6. Пол. Тръмбеш	87
7. Писарево	84.6
8. Драгомирово	81.3
9. Лясковец	78.1
10. Обединение	78.1
11. Пол. Сеновец	75.3
12. Ресен	75.1
13. Аленово	74.5
14. Дъскот	71.7
15. Козловец	71.1
16. Овча могила	71.1
17. Джулюница	69.9
18. Горна Студена	69.2
19. Страница	69.1
20. Върбовка	62.4
21. Сушица	61.2
22. Страхилово	61.2
23. Златария	60.5
24. Церова кория	57.7
25. Павликеи	55.6
26. Драганово	54.2
27. Бяла черква	53.9
28. Савомлене	52.7
29. Д. Линица	48.9
30. Михалици	47.3
31. Камен	46.6
32. Исарево	46.3
33. Сухиндол	41.7
34. Ореш	41.6
35. В. Търново	39.7
36. Асеново	27.3
37. Вадан	26.9
38. Елена	15.3
39. Константин	6.8
40. Беброво	3.1
41. Буничи	2.7
ДЗС	
1. Свиштов	100
2. Совага	73.4

Всичко за окръга

82.6

КЪРДЖАЛИ - ПЛАМТЯЩО СЪРЦЕ НА НАШИЯ ЮГ

Изглед от гр. Кърджали

Пред 20-годишнината на социалистическата революция у нас колективът на в „Нов живот“ в гр. Кърджали подготви за читателите на в. „Борба“ тази страница.

И не просто строеж, а България

Пеещо съзвездие

НАКТО ВИНАГИ, автобусът от Ивайловград спира на завод, без да погледне с фаровете си строежа. Сякаш се бои да не го заслени яркото съзвездие, слезло в Долината на славеите.

Колко много звезди!

Светлините на селището напомнят строгите геометрични линии на Голямата мечка. Електрозвездите по язовирната стена и ВЕЦ са разпознати като роя на Млечния път.

Шумът на машините и оркестърът на танцовата площадка в селището правят съзвездие дъното „пеещо“.

Странен оркестър! Той свири с прелестна, селска непохватност джазова мелодия. Някаква самоделина инструмент с глас на крушово листо отчаяно се мъчи да дотони крехките височини на мелодията.

Крушовият лист явно би предпочел народна песен.

Но момчетата свирият с душа. Нищо че е студено и на „дансинга“ няма жива душа. Те свирият на себе си.

Танцьорите са на работните площадки.

А славеите още не са дошли...

В главния щаб

ПРОЗОРЕЦЪТ в стаята на началника на строежа инж. Иван Сийков — снажен мъж с мустаци и сива лъскава грива гледа към обекта. Денем той е жива диаграма за ръста му. Нощем — карта, осветена от „лампиците на Илич“.

... Проектантът е събрал. Той не се е съобразил с възможностите на основното подемно съоръжение — деветтонния кабелкран. Всеки савак за водоземането тежи 12.5 тона. С какво ще издигнат трите на кота 118?

Главният инженер на „Хидрострой“ Димитър Гиргинов, съседяин на Пеню Пенев и сам поет в професията си, повори през зъби: пречи му лудата.

— Не Драгане, ако тръгнем по тоя път, ще монтираме савациите през 1965 година.

Завещаният механизацията инж. Драган Василев замислено върти багунето си от арматурно желязо. Боли го нараненият крак, обут в изразан гуген цървул. Ударил го е, види се през една от „ракетните“ си обиколки из обекта.

— Да опитаме с двата крана едновременно, — предлага един от специалистите набелязания предварително вариант.

Групата се раздели: едни са „против“, други „за“.

... Неволю пред очите ми изниква кабината на кабелекрана. Виждам напрегнатото, побледняло плуващо в пот лице на краиниста Стоян Иванов. Ръцете му стискат ръчките до отмаля. В широко отворените му гълбоковични очи — страх.

Не го наричайте страховец!

Комунисът Стоян Иванов през суровите зими дни с риск на живота си е пълзал по въжетата на кабелекрана. Но той се измъкнал, когато някакъв сценарист на телевизията пожелал да повтори подвига си пред фотообектива. Стоян не обичал да рискува щом няма нужда от риск. В тези пролетни дни той не иска да теперичи за съдбата на пусковия срок. Та наледи едно изпреварване на съседния кран с повече от 4 метра може да сгромоляса в пропастта савака, да го превърне в кун метални отпадъци.

... Лудата е угаснала. Решението взето Рискът — избегнат.

в „БОРБА“

Стр. 3, бр. 87, 19. VII. 1964 г.

Стопани на 28 промишлени предприятия

ПРОМИШЛЕННОСТТА в Кърджалийски окръг е, може би, най-нагледният пример за стремителния ход на нашата страна през славното двадесетлетие. През 9 септември 1944 г. в този кът от тогашна България не можеше изобщо да се говори за промишленост. Сега броят на промишлените предприятия е 28.

През 1955 г. влезе в експлоатация първенецът на нашата цветна металургия — Оловноцинковият завод. Оттогава досега производителността на труда в завода се увеличи 4 пъти. Механизиран и автоматизиран бяха редица производствени процеси, удвои се производителността на агломерационната машина за годеи агломерат. За пръв път в социалистическите страни беше внедрено непрекъснато изпускане на шлака в шлаковата пещ. Повиши се комплексното използване на суровините. Ако оловото и

цинкът, произведени в този завод, се наредят на един ред, ще се получи тротоар, дълъг 1700 км, а сярната киселина, сложена в цистерни, би образувала 90-километрова композиция. По отношение на качеството кърджалийските металурзи се ползват с такъв авторитет, че една английска фирма приема без какъвто и да е контрол всички закупени артикули с марка „ОЦЗ — Кърджали“.

От една малка машинна работилница израсна ремонтно-механичният завод „Комсомолец“ с годишно производство над 5 150 000 лева. В него се произвеждат машини и оборудване не само за нашата цветна металургия, но и за други социалистически страни.

Всеотранно бяха проучени и природните богатства на окръга — оловно-цинко-

ви, манганови и хромови руди, азбест, трас, фелдшпат, бентонит, перлит и др. Въз основа на които израснаха още три големи предприятия — VI рудоуправление, ДМП „Родопи“ и ДП „Перлит“. Сега само обогатителната фабрика към VI рудоуправление преработва за едно денонощие 1900 тона руда. Освен нея към това предприятие се числят и рудниците „Звездел“, „Ембовец“, „Любовна чешма“ и „Габрово“, които дават на народното стопанство годишно над 280 000 тона оловно-цинкова руда. Голямо значение както за окръга, така и за цялата ни страна имат и другите две предприятия. В ДМП „Родопи“ се усвои производството на бентонит, азбест, фелдшпат и други нерудни изкопаеми.

„Минерал-чудо“ — така наричат в чужбина перлита заради свойството му при силно нагряване да увеличава 12-16 пъти обема си и толкова да намалява теглото си. Именно затова продукцията на ДИП „Перлит“ има неограничено приложение в строителството и чуждестранните фирми проявя-

ват голям интерес към нея. В Кърджалийски окръг се сее толкова тютюн, че на всеки човек от земното кълбо се падат по два стърка. Лесно е да се разбере, че голямо място в икономиката на окръга заема и ДП „Тютюнева промишленост“ в Кърджали и клоновете му в Ардино, Джебел, Крумовград и Ивайловград. Само през последните 6 години продукцията на това предприятие се увеличи от 6 800 000 лв. на 16 756 000 лева.

В постоянния стремеж, проявяван от колективите на промишлените предприятия за подобряване на работата, се родиха много полезни и разнообразни инициативи. Трудните хора от ОЦЗ издигаха почивка „да достигнем и надминем най-добрите техникоикономически показатели в световната практика на заводи със средна технология“ и те с радост отчитат, че вече се равняват със сродни заводи в САЩ, Канада, Австрия, Япония и др. До хубави резултати доведе и почивният „Технически прогрес на всяко работно място“. Само през по-

следните две години в ОЦЗ са решени над 60 технически проблеми.

Истинска патриотична гордост предизвика и инициативата на миньорите от бригадите на Георги Цанев, Костадин Вачков и Хасан Манасфов от VI рудоуправление — „През 1963 г. да достигнем равнището на производителността на труда, предвидено за 1965 година“. Това обещание беше преизпълнено. Така, например, бригадата на Георги Цанев постигна производителността за 1969 година.

Свои почини имат и други промишлени предприятия. Колективът на обогатителната фабрика се бори да застане на първо място в страната, а ДМП „Родопи“ да се превърне в най-регентното предприятие не само в окръга, но и сред всички миннодобивни предприятия в страната.

Всички трудови хора от окръга изпитват чувство на заслужена гордост от досегашните си успехи и възрастят смело към още по-радостно, към още по-частни утре.

Б. СМЛЯНСКИ

Интересни цифри и факти

* В Кърджалийски окръг се отглеждат най-ароматичният и най-търсеният на външните пазари кърджалийски тютюн — дреболистият тютюн от типа „Джебел басма“. В друг окръг, освен в Смоленски този тип тютюн не се отглежда.

* Средното годишно производство на тютюна в окръга е 11 091 360 кг през последните десет години. От него 6480 тона е „Джебел басма“, а останалият е от типа „Крумовград баша бали“, също много ценен и търсен на международните пазари.

* Тютюните от окръга се изнасят в Съветския съюз, Полша, Чехославия, Унгария, ГДР, Франция, Белгия, Холандия, Австрия, Израел, Египет и Алжир. Най-големите количества тютюн изкупува Съветският съюз, а след него ГДР и ГДР.

* Един тон тютюн носи на народното стопанство такава валутна стойност от капиталистическите страни каквато би се получила от 20 тона доматни, от 21 тона царевича, от 12.8 тона грозде или от 12.5 тона абълки.

* Всяка година в окръга се засажда към 210 000 декара с тютюн. Като се има предвид, че средно в декар се засаждаат към 28 000 растения, тютюнопроизводителите от окръга засаждаат и отглеждат повече от 2 стърка тютюн средно на всеки човек от нашата планета.

ПЪРВИЯТ ДЕН НА ПРОЛЕТА

ДЕТЕ СЕ Е РОДИЛО! Нов гражданин е дошъл на земята! В светлите очи на младата акушерка от село Чорбаджийско трепват пламъците на топла човешка радост. Днешният ден започва хубаво.

А навън е като пролет. Снегът се е стопил почти съвсем, сгрява премръзналата земя и от нея към безоблачната синева се издига едно неутроено, ласкаво и опияняващо уханье.

Но не само хубавият слънчев ден изведе акушерката Донка Райчинова от селото. Тя трябва да направи поредната си обиколка, да посети бъдещите майки от една малка махала.

На път разговаряте най-лесно се завързват — непринудени и сърдечни. Често от такъв разговор ще научиш много повече за човека, за същността му, отколкото от всяко грижливо обмислено интервю.

— Харесват ли ми Родопите? Много! А идването ми тук стана някак почти на шега. На разпределението, гледам, моите колежки които трябва да отидат в Кърджалийски окръг, оклопани се тукат какво ще правят, как ще прекарат две или три години в този далечен и непознат край. Казах им: „Защо? Може да се живее и работи навсякъде“. После си помислих — не съм много убедителна. Лесно е да им говориш така, нали самата аз отивам в родния си град, при близките си. И пожелах да бъда разпределена с тях. Исках просто да изпитам силите си, да видя какво мога. Дойдох в Родопите — и никога, нито за миг не съм съжаляла не съм дошла. Тук всичко е ново, интересно, макар понякога и не твърде лесно. Затова пък усещаш, че живееш истински, че си полезен и нужен на хората. А те — тукашните хора — са чудесни. Обикнах ги, макар да съм само от година в този край. Струва ми се, че много ще съжалявам за тях, ако ми се наложи да ги напусна. И да не мислите, че само за работата говорим? Ако започнеш направо да убеждаваш жените, че трябва да раждат в родния дом, много няма да постигнеш. Затова аз — издалече — разпитвам ги за децата, за семействата им, съветвам ги как да се обличат, за да изглеждат по-добре и — уж мимолетно — споменавам за това, за което всъщност съм дошла. Турски много не знам, но и в турските села ме разбират. Когато човек отива в открито сърце при хората, те не могат да не го разберат.

Най-после приближих първите къщи на махалата, за която бяхме тръгнали. Акушерката вади от претрапаната си чанта картоните, проверява отдавна познатите имена на бъдещите майки. Ето я и първата — съвсем млада още, дребничка и кръглолица жена. Тя среща акушерката като близка приятелка като по-голяма сестра и доверлива. Показва я в къщи, започва да й явява пис-

И — отново на път!

мо и снимка. Мъжът ѝ се бе обадил от казармата. Скоро се събраха и другите, наслада на двора по-близо до акушерката, заслушани внимателно в думите ѝ. Беседата очевидно им бе интересна — отговаряща просто и ясно на въпросите, които тайно ги въднуваха.

И — отново на път. Като че ли наистина е дошла пролет и всичко се буди за нея. Нямаше я вече строгата, възискателна акушерка — имаше само едно двадесетгодишно момиче, жизнено и радостно като пролетта, което с детско увлечение бере ползатите се изпод крапчетните красти мийзехари пее и тича с развната от юлния вятър коса, с широко разтворени за слънцето и красотата очи. Всъщност, не тази ли нейна простота и дружелюбна непосредственост я сближаваше с непознатите до вчера хора, печелели сърцата им съставяше тайната на нейния успех? Или може би това прелеха нейната всеотдайност в работата, готовността ѝ по всяко време и навсякъде да отиде при тези, които се нуждаят от нейната помощ?

Знам, акушерката Донка Райчинова е минавала по този път — по много по-далечни и трудни пътища — и посред зимата, в сняг и виелица. Но за мен тя — млада и възторжена — се ели именно в този ден, с този слънчев пролетен ден много преди самата пролет!

Стефан ЗАПЦАРОВ

Стихотворение от Юг

България ли свършва тук, където птиците изчезват изведнъж на юг и бдят войниците?

Градчето плува в светлини, шумат акаци.

Пред мен красивите жени пристъпват с грация.

Усмивнати заспиват пак в нощта — безлунната,

девойките пред своя праг с любов целунати.

Но ето — утрото светлей съвсем избистрено. В тревата слънчестият пилей лъчиците настрели.

Кристалното небе на юг блести изгарящо. Не свършва, а започва тук България.

Георги А. РАЙЧЕВСКИ

ТКЗС „ЛЕНИН“ В С. БЕНКОВСКИ ГОРДОСТТА НА ОКРЪГА

ТЮТЮНОБЕРАЧКА

ЗА ЕДНА ГОДИНА — 1962 г. — 1 005 400 килограма тютюн! И то не какъвто да е, а най-висококачественият, най-ароматичният, най-търсеният на международния пазар — „Джебел басма“. Това е цифра — удар по негериците въз възможностите на ТКЗС. Поема за напрегнати дни и безсонни нощи, които зелята, обработена от трудолюбивите ръце, пълни листата със злато, а свързана — с надежди и вяра. Като се започне от последния кооператор и се стигне до председателя на стопанството Кирил Костов — всеки има дял за създаването на тази велика победа. За предаването на оръжията тютюнното стопанство получи 2 975 863 лева, а това представлява 94.5 на сто от всички доходи на кооператорите.

Класирано на второ място в страната, стопанството е наградено с петтонен камцион, лека кола, сметачна машина и средства за екскурзия на 12 души в чужбина. Как да не работят с желание и радост кооператорите след такова богато възнаграждение!

Обявените решения на Партията и Правителството за увеличаване на изкупните цени на тютюна и укрепването на материалния стимул в тютюнопроизводството подхраниха и поддигаха вратата на кооператорите, че ако произведат повече и по-качествен тютюн, ще живеят по-добре.

Да се върнем няколко години назад. Уедрено през 1959 г. ТКЗС в с. Бенковски обедини около 2000 домакинства с 16 700 декара земя. През същата година от разсадените 12 000 декара стопанството произведе 1 026 000 кг висококачествен тютюн, а през следващата 1960 г. — 486 000 кг тютюн. Този успех го изведе на първо място в окръга по производство и възнаграждение на кооператор, а стопанството, на йна пъти бе обявено за национален първенец и наградено с „Народен орден на труда“ — сребърен. Гордост за стопанството са петнайсетте орденоси, между които личат имената на Халибе Сюлейманова, Юмер Юсеинов, Мустафа Юмеров, Неждиб Мустафов и други.

Орден! Орден! Символи на победа в битката със зелята и природата, на новите прекопани дивизии и физически качества, формирани се у кооператорите през годините на народната власт. Няма друго стопанство в окръга с толкова много ордени. И с всяка изминала година броят им расте. През няколко месеца още 21 ордена като слънча грейнаха на гърдите на бенковските кооператори. От тях — един „Червено знаме на труда“, 8 златни, 7 сребърни и 5 бронзови. И това е само началото, а какво ще бъде след година?

Организацията на труда тук е построена на базата на пълен семеен акорд. Средно на човек в бригадата се падат по 3—3.5 дк за отглеждане на дреболистия тютюн „Джебел басма“. По 40—45 хиляди растения в декар. За постигане на още по-големи успехи управителният съвет е въвел вътрешни материални стимули. Така, например, за всеки засаден надпланов декар тютюн между 1 и 10 май стопанството плаща по 10 лева, а за надплановите декари между 10 и 20 май — по 5 лева. На изплатите сто на сто плаща си се дава по 7 лева. От надплановите стопанство най-малко 70 на сто се дава в пари на кооператорите.

С всяка изминала година расте броят на виокодобивниците. ТКЗС „Ленин“ в село Бенковски е гордостта на нашия окръг. Шегата ли е това всяка година да се борим за предаване на един милион килограма златен джебелски тютюн на Гълъжавата! Николай ПОЛЪВ

Живот — и в стоманата

ПОД ПОКРИВА на ВЕЦ се люлее чудовищно махало — валът на втора турбогрупа. Кранистката Милка не откъсва поглед от мъжа си — бригадир Димитър Генов. Той е коленичил върху танцуващата стоманена площадка с диаметър от няколко педи.

Операцията е изключително отговорна: деветтонният вал трябва да стане едно цяло с предварително монтираната щанга за движението на работните лопатки, които ще лагерува в него. Това изисква точност 25 стотни от милиметъра. Всяко по-силно залупяване на вала може да счупи щангата.

Наливо... надясно... наляво... Чудовищни, безкрайно дълги секунди!

— Още малко спусни... Още... Стоп! — дава знаци с ръце на кранистката съветският специалист Борис Грунски.

В кръглото гнездо на турбината, целите зрение и внимание, чакат монтажниците от звеното на Янко Таратолов.

Най-после главата на щангата застива неподвижно в кръглото ползрение на бригадир. Бавно, съвсем бавно, главата наеднава запълва отвора на вала...

— Готово! Янко Таратолов и Васил Манолов трескаво притягат болтовете, свързващи вала с работното колело.

Едва сега човекът върху вала усеща болката в колените си и умората в ставите. Изведнъж му става страшно: а ако валът се бе люшнал наляво? Или надясно?

— Покрий отвора с жърпата и го завържи здраво — упътва го на български Грунски.

Той не казва, че тук трябва всичко да е чисто, че най-малката пестичина може да навреди. Това се разбира и без думи.

— Дадено. Борка! — кимва му Димитър.

В тона, с който са произнесени тези думи, има една грубова българска нежност, една топлина обич към руския човек, с чиято помощ утре тази мъртва стомана ще оживее, за да ражда светлина.

Хората не са птици

ГЛЕДАНО от птичи поглед, всичко е наред.

Стигнала птича височина, стената протига бетонни длани, за да прегърне устремялата се към нея централа. Над шеметни пропасти като птици са канали кофражистите на Антон Филипов, на Евтим Ризов. Същият Ризов, чийто момчета вместо на първи май превзеха кота 118

още на 5 април и до празника ще завоеват 10 метра аванс пред пусковия график.

ЛАГЕРЪТ В БАЛКАНА

ИДЕЯТА за създаване на комсомолски лагер в Балкана не бе нова. Необходима бе повече смелост, чиста любов към подрастващите, които вече второ лято отправяха кроките си към планината. И другарката Зорка Кочкова намери сили и кураж, за да поеме ръководството на билкарската бригада, съставена от ученици-десетокласници от Второ политехническа гимназия във Велико Търново.

Балканът ги поразил с красотата си, с дълбоката си мълчалива тишина. Настаниха се в малка горска барака, където нява са почивали изморени секачи. Сгушнати между стрънните баири и гъсти гори, горската къщичка посрещна първите членове на бригадата. Те бяха подраствали с два дни, за да подберат полянка за да построят палатките. С каква радост момчетата построиха навес, сконаха маси за хранене, пейки. Сами изидваха печката, на която сега 65-годишната баба Станя Николова със своите помощнички — десетокласничките Анка и Здравка — приготвя вкусното ядене.

За кратко време на мал-

ката полянка израснаха и палатките. И гръмна планината от песните и гълчавата на юношите и девойките, които в продължение на двадесет дни ще почиват и берат билки за народното стопанство.

Първата планинска вечер настъпи. Небето тук е по-синьо, а звездите са сякаш по-едри, по-блестящи. Високите върхове се сливат с мрачината и постепенно се стопяват в прегръдките на топлата вечер. После звездите потъват в небесната шир, гаснат една след друга. Още малко и по гребените на върховете започва да лъзи една пурпурна нивна, която всеки миг расте на дълж и шир. Постепенно тя губи багрите си, бледнее, за да обгърне в златен пламък Балкана. Настъпва обикновеното планинско утро.

Рано, в 5 часа, с чували и кошници, членовете на бригадата „Валентина Терешкова“ тръгват по тесните, влажни дърета, в дълното на които шуми чиста като слъза вода. Много път изминават те, докато стигнат до местата, където има най-много „белладона“ и „лобел“. Кошничките се пълнят с едри листа, натежават чувалите,

а колоната все пълни и пълни по нагорнището.

Вече единадесетия ден средношколската бригада събира билки из дебрите на Балкана при „Прохода на Републиката“. Двадесет ентузиастични комсомолци дойдоха тук с интересно желание.

Не са малко вече първенците. На ден момчетата берат по 30 килограма, а момичетата — 20-25 кг. Цялата бригада за това време бе набрала два тона и половина! Дял за това имат и най-малките членове на бригадата — шестокласничката Николай Лазаров Манев и неговата сестричка Калинка. Макар и малки, те не отстъпват почти по нищо на по-големите. Дори се осмеляват да се съревновават с тях.

И с какъв апетит се хранят всички! Та може ли сред тая чудна природа, да не ти се прияде, та ако ще и вкусният обяд да е още горещ, току-що изсипан от казана!

А дните се топят неусетно. Сутрин, щом се развидели, всички като подплашени събързали се измъкват от палатките. Слънцето току-що е близнало високите върхове на букаците и с цели шепи плисва в ободрените им,

освежени лица. След закуската отново пъстрата редица тръгва по белите планински пътеки.

Когато слънцето кълмне на заниз, поляната пред лагера оживява. Започват игрите. А някои с интерес на книга се забавляват на сянка и дълго време не снемат очи от нея. Но щом стане 19 часа игрите престават, затварят се страниците на книгите. Започват занятията по математика. Другарката Кочкова жее да оползотвори времето на своите ученици, на които предстои матура.

Организиран се поход до близки местности, забележителни обекти. Незабравим ще остане за момчетата двадесетикилометровият нощен поход. А къпането в близката минерална баня, плуването с лодки по езерото при Младенския дом!

Но летят дните. И вече се вижда краят на бригадирската смяна. Малко са стояли в планината, а някак всички лагерници са се променили. Лицата им са обгорели, от очите им е изчезнала умората. И всички с радост се готвят за екскурзията по Родопите и Черно море, в покоряването на връх „Персенк“ и завояване значката „Покорител на планинските първенци“.

Темениужка КОЛЕВА

Сред дивната природа

Сутрин щом слънцето се подаде зад хребта, лъчите му огряват местността „Ливадите“. Долу в подножието на хълма по течението на реката е Плячкови. Пред нас се разстила голям гъбер от зеленина — десетки хълмове, гори, оводни градини и поляни. Помеждият — сгушени малки селца. Сред тази дивна природа е настанен логопедичният лагер. Четиридесет ученици ще прекарват две сменни при питеателна храна, чист въздух, физкультурни занимания и специални упражнения за отстраняване на дефектите в говора.

Разнообразен е дневникът на един лагерен ден: логопедични упражнения, логопедична ритмика, лечебна физкультура и т. н.

През 1959 г. открихме първия в страната ни логопедичен лагер за заекващи ученици, който завърши с много добри резултати. Тази година съчетаваме логопедичното обучение с медикаментозна терапия, лечебна физкультура, психотерапия и др. Считаме, че резултатите от комплексното лечение ще бъдат още по-добри и трайни, — заяви логопедът д-р. Иосиф Иосифов.

След като завърши смяната четиридесет младежи и девойки ще са напълно укрепнали физически, готови с пресни сили да продължат през следващата учебна година образованието си.

П. Драганов

ДОБРО УТРО, ДЕН!

Всяка сутрин сто и пет хиляди възторжени очи посрещат деня и слънцето с тия думи: „Добро утро, Ден! И днес ще се събудим преди тебе, Слънце. И днес ще те изпреварим!“

Така започват летните дни на бригадирите от окръжната средношколска бригада „Трифон Сарашиев“ и с. Килифарово. Сто и пет момчета и момичета винаги се събудят преди слънцето. И бялата училищна сграда, на която беше съдено да не почива и през летната ваканция, се залюлява като необикновено голяма каминичка от техните гласове. Колко приятни са летните утрини! Това сега разбираха всички. Но в началото, когато командирът на бригадата — Ц. Райков събуди, че ще се става в четири и половина, мнозина възкликнаха. Това беше само в началото. А сега?

— Сега имаме вече дванадесет дни, — заявяват без гордост средношколците.

А какво ли не работиха? Разпокараха буркани, чистеха фасула и копър в консервната фабрика, скубяха грах и браха фасула на кооперативното стопанство. Резултатите? Те трябва да бъдат цифри. Но засега са похвалите на кооператорите. Всички са добри в работата си. Но от добрите има най-добри. Те застават всяка сутрин до пилоната. Там бяха Елена Данева, Румяна Христова, Пенка Иванова, Елена Нанова, Румяна Русев. Ръцете им помагаша на

червенокрилата птица-знаме да стигне върха.

Започва техният работен ден. Двеста и десет правени ръце се улят на труд. Ръцете на утрешните строители на комунизма. И не напразно! Партията постави развитието на комунистическо отношение у всички членове на обществото. Труд — свещено задължение за всеки човек.

Започва техният работен ден. Слънцето се търкува от далечния хълм и дъждиче му като весели ръце на майстор поставят бронзов загар по лицата.

И така до обяд. После дългата сияйна колона потегля за селото. Едва песен, Бодро, въпреки умората.

А следобедите? Тук не се говори против сукката, защото я няма. Щабът на бригадата, комсомолският секретар Т. Статков, командирът, ръководителите Пенкова, Сарова и Петров са се погрижили за разнообразния и интересен живот на своите другари и възпитаници. Планът на комсомолското дружество не е голям. Няма надути обещания и точки. Вечер на бригадата, среща на местността „Бутура“ с окръжната средношколска бригада в село Буйновици, еседневно огчитане на съревноваването между четите и звената, тържествено закриване на смяната.

Но най-интересно е мълчаливото съревноване със селските средношколци. И в труда, и в спорта. Другарят Петров, или както шеговито го

наричат „другарят доктор“ излезе и добър спортист и организатор. Момчетата от двесте-бригади премежиха сили и във футбола, и в плуването. Девойките дори говорят за състезание по художествена гимнастика. А вечерта на бригадата се подготвят за двете бригади. Скоро ще думне лагерен огън. В летната вечер ще зазвучат димите на бивши участници в националното бригадирско движение, ще екнат песни, а запалените свещи ще пукат с ритъма на бригадирските стихове.

... Ще отидат и последният ден. Възпитаниците на Първа и Втора политехническа гимназия ще се завърнат в родния си град. Външно загорели, но щастливи. И едно ново чувство — любовта към труда ще е взело връх.

Първи в училището, първи в труда! Труд и учение, учение и труд! Най-съвършените локатори — комсомолските сърца приеха и отразиха с делата си гласа на Партията. И между десетте хиляди бригадири в окръга се нареждат и най-малките средношколци — осмукласничките от бригадата „Трифон Сарашиев“.

— Добро утро, Ден! — така посрещат те — Недка, Румяна, Николай, Павла, Цеця, всички, всички — бригадирските дни.

... И един ден. Един ден гласовете им възторжено ще зазвучат: „Добро утро комунизъм!“

Иван АНГЕЛОВ

За първенство в съревноваването

Средношколската бригада „Валентина Терешкова“ от село Горски Горен Тръмбеш е всеки ден на работа. Комсомолците събират село, берат зелени боб, вързват домати. Най-много се отличават със съзнателната си работа Христо Иванов, Петър Хараламбиев, Райчо Пърданов, Стелка Войчева и Райна Пърданова.

На комсомолското събрание, проведено тия дни, те обещаха да работят още по-усърдно, за да спечелят съревноваването с бригадите от другите села.

Хр. Иванов

Още със завършването ни в родното село се включихме в работа. Сформирахме средношколска бригада, разделихме се на звена, избрахме щаба.

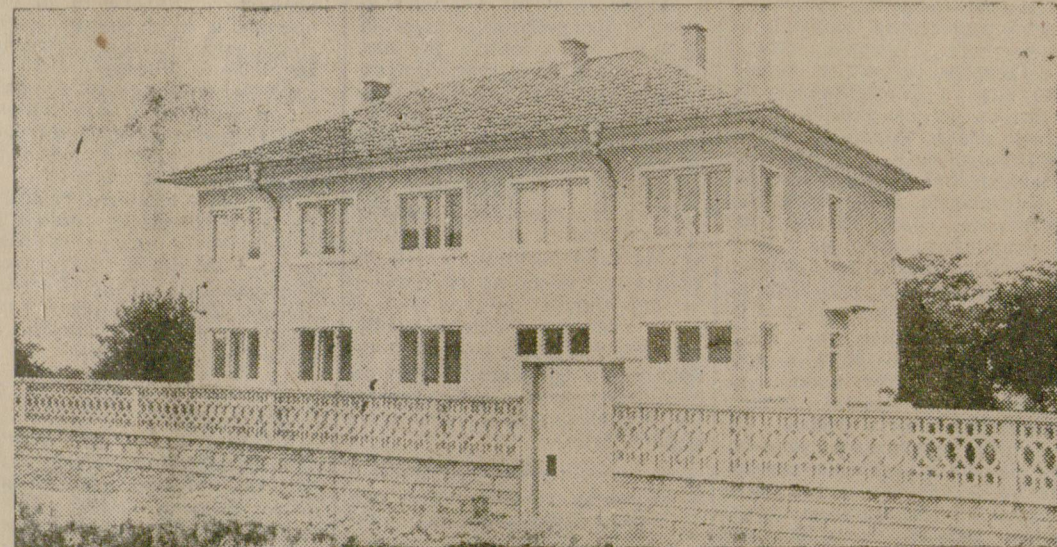
Ето, често сме в зеленчуковата градина — берем зелени боб. Най-много спори работата на второ звено със звановод Тодор Романов. Под пръстите на момчетата и момичетата кафежите се пълнят неусетно.

Някъде някой подема песен. Друг му приглася. С истинско удоволствие работят комсомолците Пърдан Станев, Иванка Здравкова, Тодор Романов, 625 кг зелен боб за един ден са набрали само 10 души.

Това е вече прекрасен аванс за извоюване на победата в съревноваването.

Румяна ХИНКОВА

с. Долна Липница

В село Горски Горен Тръмбеш е всеки ден на работа. Комсомолците събират село, берат зелени боб, вързват домати.

СЛЕД ЗАКЛЮЧИТЕЛНИЯ ЕТАП НА СПАРТАКИАДАТА

Равносметката на нашите спортисти

Отшумяха възбуждащите спортни битки на заключителния етап на Спартакиадата. Как се представиха спортните команди от нашия окръг, придобили правото да се съревновават във финалните битки?

В баскетболните турнири нашият окръг е: селски отбор (женски) — III място и 10 бронзови медала; девойки — VI място; работнически отбор (женски) — VIII място, юноши — X и селски отбор (женски) — XI място.

При борците равностойността в цифри е: селски отбор (женски) — V място, селски отбор — VI място, селски отбор — VII място, селски отбор — VIII място, селски отбор — IX място, селски отбор — X място, селски отбор — XI място, селски отбор — XII място, селски отбор — XIII място, селски отбор — XIV място, селски отбор — XV място, селски отбор — XVI място, селски отбор — XVII място, селски отбор — XVIII място, селски отбор — XIX място, селски отбор — XX място, селски отбор — XXI място, селски отбор — XXII място, селски отбор — XXIII място, селски отбор — XXIV място, селски отбор — XXV място, селски отбор — XXVI място, селски отбор — XXVII място, селски отбор — XXVIII място, селски отбор — XXIX място, селски отбор — XXX място.

Общо във финалите на Републиканската спартакиада нашите спортисти спечелиха 9 златни, 11 сребърни и 21 бронзови медала.

А за двегодишния период на Спартакиадата в окръга бяха покорени 38 майсторски норми по плуване, 1 по нонен спорт, 1 по спортна стрелба, 2 по вдигане на тежести и 2 по борба.

Равносметката е радостна. Но тя показва, че все още има какво да се направи, за да се борят нашите команди всички видове спорт на първите места в страната.

Трябва специалистите да анализират спортния баланс на участниците ни в Спартакиадата. Задача на задачите за спортисти и детската спортна организация е да не стихава оживлението да се води неотстъпна борба за внедряване на физическата култура и спорта в битата на трудещите се от градовете и селата, за още по-голямо повишаване на спортното майсторство!

.....

Зонален турнир на футболната младост

В. Търново и „Дунав“ — Русе. След голове на Иван Колев и Грозев първото полувреме завърши 1:1.

Победата за „Етър“ дойде през второто полувреме след красиви голове на Марин Петров и Иван Колев, които без изказване стреляха силно и точно в горния ляв ъгъл на вратата — 3:1.

През втория ден първи играха „Добруджа“ и „Етър“. Добруджанци наемаха в актив си нито една точка и излязоха на терена мобилизирани, за да извоюват единствения си възможност за достойно представяне. И в този дубоко проличаха техните положителни качества — добър айсмъбъл, спортменско поведение и лишена от грубости игра. Благодарение на това и на неудовлетворителното представяне на етърци, както и на техните неточни удари към вратата, цялото първо полувреме и 37 минути от второто, преминаха без да бъде отбелязан гол в нито една от вратите.

Активизирането на „Етър“ през последните десетина минути донесе и победния гол. След тачи минимална победа великотърновските юноши са с най-големи шансове за завоюване на първото място в този оспорван турнир.

Решаващ характер имаше и втората среща в петък — между „Дунав“ и „Спартак“, който след първия ден се яви с две точки преднина. Затова още от първите минути дунавци, които бяха без победа, предприеха усърдни атаки и в шестата минута отбелязаха гол — 1:0.

Неочакваното изравняване към края на полувремето раздвижи спартакосци.

Срещата завърши наравно — 2:2.

След двудневната борба етърци набраха 4 т., спартакосци — 3, дунавци — 1 и добруджанци — 0 точки.

Най-добри впечатления сред хилядите зрители оставят с колективната си и коректна игра толубухинци.

Днес ще се състоят срещите „Етър“ — „Спартак“ и „Добруджа“ — „Дунав“, с които ще се реши въпросът за първото място.

Здр. ОТЧЕВ

СПРАВОЧНИК НА ЧИТАТЕЛЯ

КИНО

Градските кина в окръга ще представят от 20 до 26 юли следните филми: „Девети септември“ — В. Търново; „Човекът, който го няма“; „Искра“ — В. Търново; „Виза до звездите“; „Прелюдията“; „Аленко Константинов“ — Свищов; „Мулени Руж“; „Възрастен дец“; „Надежда“ — Свищов. Човекът, който го няма; „Напред“ — Г. Орханович; „Мулени Руж“; „Черните криле“; „М. театър“ — Павликени; „Петимата от Фергана“; „Приключение в полунощ“; „Възрастен дец“; „Христо Ботев“; „Ласковец“; „Стефан, а нощта“; „Чудото на възлите“; „Христо Ботев“ — Елена; „Златен човек“; „Всичко остава на хората“; „Профсъюзно кино“; „Хар. Стоянов“ — Гара Г. Орханович; „Петимата от Фергана“; „Приключение в полунощ“.

КОНЦЕРТИ

Във Велико Търново ще гостуват:

На 22 — сряда — Илюзионна естрада „Сенно“.

На 24 — петък — Международна естрада с „Петимата от Венеция“.

и различни видове тръби и мундшци или маски за осъществяване на връзката между устата на удавения и спасителя. Изкуственото дишане „уста в уста“ засега се счита за най-удобно и ефективно. То не уморява спасителя, както останалите класически методи, и се прилага широко и в медицинската практика. То е спасило от явна смърт много пострадали.

След започване на изкуственото дишане трябва да се провери и сърдечната дейност. Ако тя е спряла или не се долавя, пристъпва се веднага към индиректен масаж на сърцето. Той се състои в следното. Постава се десният юмрук върху гръдната кост и с лявата ръка се притиска отгоре, така че да се получи хлътваване до 3-4 сантиметра. Тези движения се извършват ритмично около 70-80 пъти в минута.

С това целим изтласкване по механичен път на кръвта, намираща се в сърцето, докато след това то само започва да работи.

След провеждане на тези мероприятия пострадалият трябва незабавно да бъде изпратен в специализираните грижи на медицинските работници да бъде възстановено напълно здравето му.

д-р Иван Н. ТУМБЕВ

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Вестник „Борба“ — В. Търново ул. „В. Левски“ № 11, ТЕЛЕФОНИ: Гл. редактор 24.58; Зам. гл. редактор 25.26; отдели „Партиен живот и пропаганда“ и „Низов печат и до мор и сатира“ — 25.27; отдели „Селскостопански“ и „Култура бит, ум и сатира“ — 25.28; отдели „Народни песни“ и „Световно време“ — 32.59; канцелария и фотосътрудник 24.59; коректори и джурей редактор 24.59.

Здравна просвета

НЯМА ПОБЕЗСМИСЛЕНА СМЪРТ от удавения. То често отнема живота на млади и здрави хора. Освен другите причини за удавенията, много важна си остава и причината за неправилно и ненавременно дадената първа медицинска помощ.

Смъртта при удавенията настъпва поради задушаване, незабавно от това дали в белите дробове е проникнала вода или не. Затова пърк спасителните мероприятия трябва да започнат незабавно без да се губи нито секунда време, и да продължат до съживяването на удавения, или пък до настъпването на смъртта. Понякога клинична и биологична смърт има голямо практическо значение при оказване на правилна първа медицинска помощ.

Удавения настъпва, тъй като човек, потънал под водата, не може да диша и в кръвата поради обмяна на веществата се натрупва голямо количество въглероден двуокис. Той се явява като дразнител на центъра на дишането в мозъка. Това предизвиква непреодолим порив за

СПАСИТЕЛНИ И ОЖИВИТЕЛНИ МЕРОПРИЯТИЯ ПРИ УДАВЕНИ

вдишване и човек при вдишване то поема вода. Но ако се преодолее този порив, поради силно вълево напрежение, то натрупаният въглероден двуокис от дразнител се явява като упойка. Човек изпада в безсъзнание и тогава водата навлиза в белите дробове. След две-три минути дишателните движения спират. След няколко минути спира и сърцето. Но понякога то продължава да бие слабо още около 10 минути. Важно е да се знае, че след спиране на дишането и на сърдечната дейност, тъканите на организма продължават да живеят още 5 минути. Това състояние е клиничната смърт, при което липсват всякакви признаци на живот. Ако се вземат енергични и правилни и бързи мерки, има възможност за съживяване. Клиничната смърт трябва строго да се разграничава от биологичната смърт, където към отсъстващите външни признаци на живот имаме и спиране на обменните процеси в клетките, тъканите и организма, в които настъпват трайни и необратими изменения. Времето, за което организмът преминава от клинична в биологична смърт, е различно за различните клетки, органи и системи — от няколко минути до няколко часа, дори и дни. Най-чувствителна е мозъчната клетка, за която доскоро се смяташе че

за клиничната смърт. Но редица наблюдения, както в световната, така и в нашата практика, дават основание да се приеме, че този срок е значително по-широк граници. Космът пък продължава да расте няколко дни след смъртта.

В практиката е известен случай, когато лекар от „Бърза помощ“ констатирал смъртта на удавен, но медицинската сестра и леководолетът от спасителната станция продължили изкуственото дишане и на 86-та минута пострадалият дошъл в съзнание и бил съживен. Друг случай — в една европейска столица бил изваден от водата 18-годишен младеж удавен. Въпреки направеното изкуствено дишане и разтриване на кожата със спирт, пострадалият не бил върнат в съзнание. Лекарят констатирал смъртта и удавеният бил закаран в моргата. Там след като започнали да мият тялото му със студена вода, младежът внезапно дошъл в съзнание и бил много учуден от обстановката, в която се намирал.

Миналата година в река Янтра при „Синия вир“ двама братя бяха спасени чрез правилно и навременно изкуствено дишане.

Тези и много други факти говорят, че не трябва да се бърза с произнасянето на „смъртната присъда“, а да се прилагат всички

възможни средства за съживя-

ване.

За правилното провеждане на съживителните мероприятия към удавения трябва да се направи следното:

Бързо изваждане на пострадалия от водата. Почистване на дишателните пътища от вода, тиня, пясък и други, които представляват препятствие за проникване на въздуха към белите дробове. Отварят се устата на удавения и с навити около показалеца носна кърпа добре се избърсва венчик. Друг начин за почистване на устата става с аспиратор — гумена тръбичка, към която има стъклено разширение. С него чрез вакуум се изсмукват течностите от устната кухина.

Следващият етап е изваждането на водата от белите дробове и стомаха. Спасителят поставя пострадалия на коляното си като го притиска в коремната област, а главата му слаба по-ниско от гръдния кош. С леки по-тупвания по гърба между плещите става изваждането на водата. Друг начин е чрез повдигане на таза. Пострадалият се поставя легнал по очи, а спасителят разкачва над него го хваща с двете си ръце в тазовата област, повдига го и го развързва. При по-малки деца може да бъдат хванати за краката и с леко изтръскване да бъде премахната водата.

След като се освободят диха-

телните пътища, се пристъпва незабавно към изкуствено дишане. У нас са зарегистрирани множество случаи от удавения, поради късно започване на изкуствено дишане. Старите и досега ползувани методи на Силвестър, Шефер, Лаборт и др. са непрактични и не бива да се прилагат. Малко по-добри са методите на Кол-Рауш, Холтер-Нилсон. С много добър успех се ползват методите „Уста в уста“ и „Уста в нос“.

В най-простия си вид той се състои в следното: След почистване устата на удавения спасителят си поема дъх, притиска устата си върху разтворените устни на пострадалия, притиска носа му, извързва главата му назад за отваряне на дишателното му отворстие и въздух въздух в белите му дробове. След това се отдръпва, през което време вкарваният въздух излиза сам, повтаряме въздуването и т. н. Това се прави 12-13 пъти в минута. Въздухът може да се вдува и през носа. У много хора непосредственото допиране до устата на удавения може да събуди отвращение. Освен това не е и хигиенично. Затова то се прилага по описания най-прост начин само при изключителни обстоятелства. Обикновено върху устата на пострадалия се поставя кърпа бинт, марля или част от дреха. Съществуват